

2018-W-01



stowa

Stichting

RIONED

Concepthandreiking voor
evenementen in, op, met,
boven en rondom water

Concepthandreiking voor evenementen in, op, met, boven en rondom water

Deze concepthandreiking is een eerste aanzet en zal waarschijnlijk niet volledig en uitputtend zijn. In 2018 is de opzet om deze te gebruiken en te verbeteren. Op- en/of aanmerkingen, verbeteringen of andere punten kunt u aan ons kenbaar maken via: imke.leenen@stowa.nl. Deze worden zo goed mogelijk in een nieuwe versie eind 2018 meegenomen.

Aanleiding

In diverse Nederlandse wateren worden evenementen georganiseerd. Enkele voorbeelden hiervan zijn cityswims, triathlons, survivalraces en modderraces. De gemeenten en waterschappen willen, op een verantwoorde manier, de bewoners en bezoekers van hun gebied laten genieten van het mooie water. Het water wordt steeds schoner, maar niet op alle plekken is het verstandig om dit soort evenementen uit te voeren. Om een goede afweging te kunnen maken waar, wanneer en onder welke voorwaarden een evenement kan plaatsvinden hebben STOWA en Stichting RIONED een eerste aanzet gemaakt voor een eenduidig afwegingskader 'Evenementen in/op water'.

De huidige richtlijnen en draaiboeken behandelen meestal een specifieke situatie of ziekteverwekker. Met deze handreiking proberen we ze bij elkaar te brengen, zodat een integrale afweging gemaakt kan worden.

Wat beogen we met een handreiking?

De basis van een handreiking/afwegingskader is het *in gesprek gaan* van de initiatiefnemer met de gemeente, het waterschap en andere relevante partijen, zodat *gezamenlijk* kan worden bepaald of en zo ja, waar een evenement met *beheersbare risico's* (onder welke voorwaarden) voor de bezoekers kan plaatsvinden.

De handreiking is een hulpmiddel om initiatiefnemers en organisatoren van evenementen te ondersteunen bij hun keuzes (locatie evenement, alternatieven, wel/niet monitoren en zo ja waar en hoe vaak).

De handreiking beoogt door middel van adviezen en bespreekpunten een handvat te geven om keuzes te maken en evenementen mogelijk te maken op een zo verantwoord mogelijke manier. Daarnaast is het een communicatiemiddel tussen actoren, zodat verantwoordelijkheden en rollen worden besproken en vastgelegd.

Op welke evenementen heeft deze handreiking betrekking?

Een evenement (in, op, rondom of met water of modder) is een speciale, tijd- en plaatsgebonden gebeurtenis die door een initiatiefnemer (individu, groep of organisatie) bewust is gepland en die gericht is op een bepaalde doelgroep om met een bewust gekozen vorm een bepaald doel te realiseren. Kort gezegd is een evenement een 'elke voor het publiek toegankelijke verrichting van vermaak' voor een bepaalde (korte) duur.

Het water kan allerlei soorten water zijn zoals oppervlaktewater (plassen, rivieren, grachten en singels), maar ook leidingwater, regenwater, grondwater of modder.

De handreiking is bedoeld voor evenementen waar contact met (oppervlakte-/grond-) water mogelijk en/of evident is. Enkele voorbeelden zijn:

- Cityswims
- Triathlons
- Modderraces
- Survival activiteiten
- Spetter en spatter activiteiten
- Fiets 'm erin
- Big Jump
- Verkoeling door sproeien bij warm weer bij (sport) evenementen
- Activiteiten met waterpistolen e.d.
- Kano-, surf-, sup-, roei-, spelebaaractiviteiten
- Filmprojectie op een waterverneveling
- Tijdelijke waterglijbaan

Voor wie is de handreiking?

De handreiking kan vele mensen en organisaties bedienen. Deze handreiking is opgesteld voor waterschappen, gemeenten, initiatiefnemers en provincies.

Waterschappen en gemeenten kunnen initiatiefnemers ondersteunen bij hun voorstel en kunnen afwegen of het verantwoord is en zo ja, onder welke voorwaarden.

Welke partijen zijn van belang en welke verantwoordelijkheden hebben zij?

Het is van belang om duidelijke afspraken te maken en vast te leggen wie van de partijen welke verantwoordelijkheid heeft. Onderstaande partijen hebben hierbij een rol.

1. **Initiatiefnemer.** Degene die een activiteit of evenement wil organiseren. Deze is verantwoordelijk voor de tijdige vergunningaanvraag en gaat actief het gesprek aan met de andere partijen. Eindverantwoordelijke voor het evenement.
2. **Gemeente.** Verantwoordelijke instantie voor de openbare orde en veiligheid en daarmee ook verantwoordelijk voor het afgeven van een evenementenvergunning. Sommige gemeenten stellen extra eisen aan een evenement (b.v. meewerken aan een epidemiologisch onderzoek).
3. **Waterschap/waterbeheerder/Rijkswaterstaat.** Bevoegd gezag voor het waterkwantiteits- en kwaliteitsbeheer en stelt vanuit die positie eisen aan werkzaamheden en activiteiten op en om het water via o.a. de watervergunning (o.a. bij obstructie van een vaarroute en dergelijke).
4. **GGD/GHOR (geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio).** Geeft advies over gezondheidsrisico's en heeft landelijk protocol voor grote evenementen.
5. **Locatiebeheerder.** Geeft advies en heeft kennis over locatie(s).

Kortom: De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor het evenement, de gemeente beoordeelt de aanvraag voor een evenementenvergunning en alle andere partijen geven advies, tenzij het evenementen betreffen waarvoor een watervergunning (o.a. obstructie vaarweg) noodzakelijk is.

4

Daarnaast is het bij elk evenement standaard om, indien nodig, op tijd de veiligheidsregio en/of hulpdiensten (o.a. Reddingsbrigade, politie, brandweer, EHBO) bij overleg over het evenement te betrekken en/of te informeren.

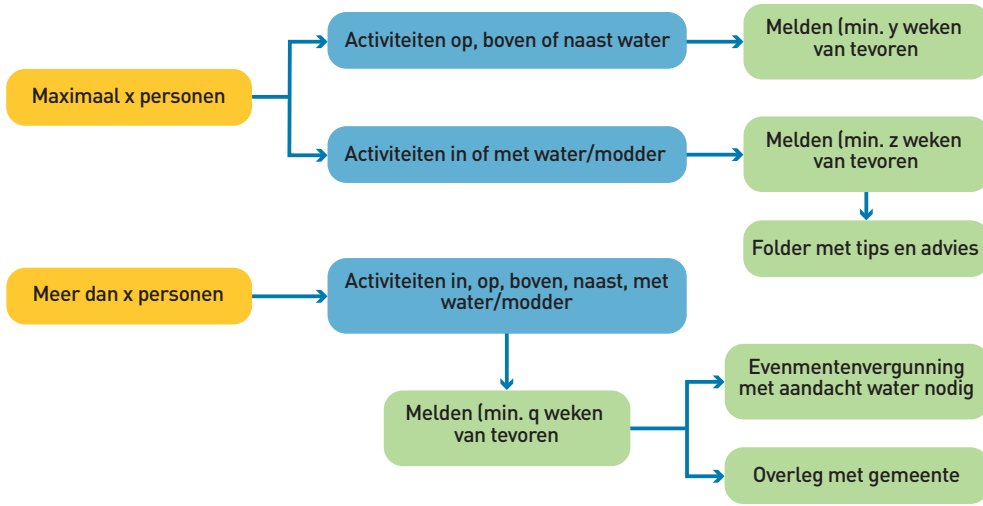
Het vastleggen van heldere afspraken over wie (en contactgegevens) welke verantwoordelijkheid heeft en hoe met elkaar gecommuniceerd wordt voor, tijdens en na het evenement wordt ten zeerste aangeraden.

Afwegingsschema voor een evenementenvergunning voor een evenement met water/modder

Gemeenten beoordelen de aanvraag voor een vergunning voor evenementen. Indien het evenement in, op, rondom, boven of met water of modder is kan een afwegingsschema vergelijkbaar met hieronder worden gebruikt. Per organisatie kan zo'n schema verschillen afhankelijk van wensen en mogelijkheden.

Vraag bij uw gemeente na bij welk aantal deelnemers u een evenementenvergunning moet aanvragen. De verschillen tussen de gemeenten variëren van ongeveer 50 tot ongeveer 500 personen (**Figuur 1**).

Aangeraden wordt op tijd te starten (minimaal 8 weken van te voren, bij grotere evenementen eerder) met de aanvraag, omdat mogelijk extra onderzoek nodig is op de locatie.



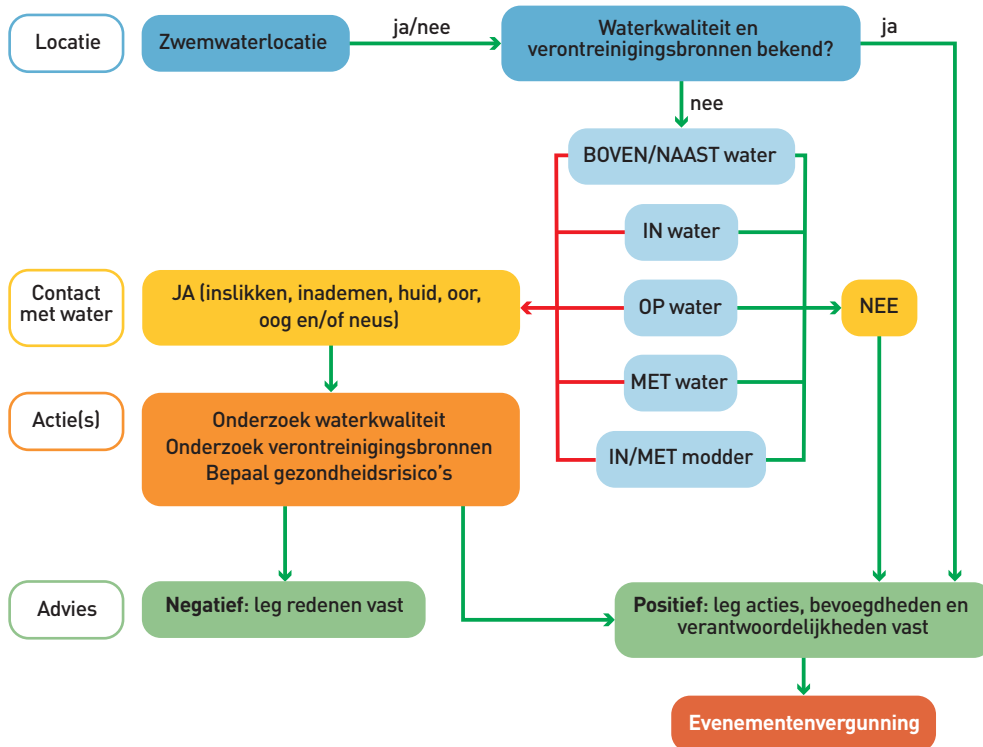
Figuur 1 Afwegingsschema voor een evenementenvergunning voor een evenement met water/modder.

Inschatten gezondheidsrisico's

Voor een goed advies over een evenement is het nuttig om te kunnen inschatten of er een verhoogd gezondheidsrisico is voor de deelnemers. Dit hangt sterk af van:

- de aard van het evenement,
- de kwetsbaarheid van de deelnemers,
- de mate van contact met water (hele lijf, spetters in mond, neus, oor of oog, inademen van verneveld water, enz),
- de waterkwaliteit.

Onderstaand schema kan helpen bij het maken van keuzes (Figuur 2). De genoemde aspecten in dit schema worden uitgewerkt in de bijlagen.



Figuur 2 Inschatten gezondheidsrisico's.

Concept: eerste aanzet. Opmerkingen en aanvullingen welkom

Welke waterkwaliteit is voldoende?

Het is afhankelijk van het gezondheidsrisico (dus combinatie van soort evenement, mate van contact, kwetsbare groepen en waterkwaliteit) of men veilig en gezond kan deelnemen aan het evenement. Dit zal per keer afgewogen moeten worden door de organisatoren te zamen met de andere actoren.

Er zijn geen normen voor evenementen in, op, rondom, boven en met water of modder. Wat een acceptabel risico is zal per evenement tussen de actoren afgestemd en vastgelegd moeten worden. Een *voorbeeld* van advieswaarden of richtwaarden voor zo'n evenement staat weergegeven in onderstaande tabel.

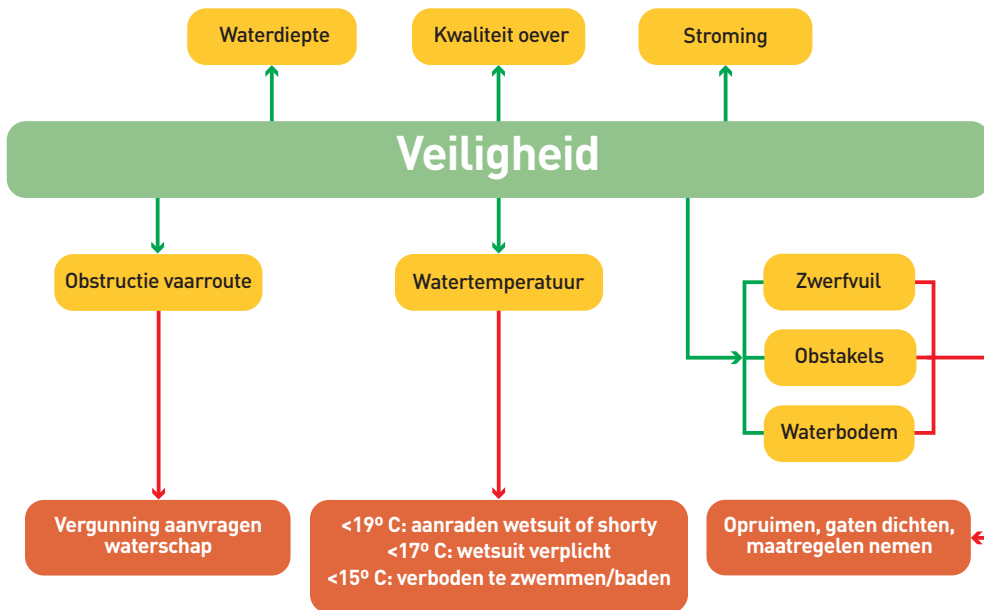
Activiteit/mate van contact	E. coli (kve/100 ml)	Intestinale enterococci (kve/100ml)	Andere indicatoren of ziekteverwekkers meenemen? ¹	Opmerkingen
Zwemmen (of vergelijkbaar contact)	<1800	<400	Afhankelijk van bronnen (zie bijlage C) norovirus Blauwalgen	Nederlandse toetsnorm zwemwater ²
Kanoën, roeien, spelevaren spatwater en contact)	<1800	<400	Afhankelijk van bronnen (zie bijlage C) norovirus Blauwalgen	Vergelijkbare risico's als zwemmen, veel contact met water
Incidenteel contact, b.v. activiteiten boven water	<2500	<1000	Afhankelijk van bronnen (zie bijlage C) norovirus Blauwalgen	Kans op ziek worden lager dan bij zwemmen, maar nog steeds aanwezig. Hangt sterk af van hoeveelheid contact en kwetsbaarheid van de deelnemer.
Sproeien met water waarbij enkele mensen nat worden	<2500	<1000	<i>Legionella</i> , <i>Pseudomonas</i>	Een hangt af van nozzle-grootte. Kleine, fijne verneveling komt dieper in longen en kan daardoor risicovoller zijn.

kve= kolonievormende eenheden, dus aantal cellen per 100 milliliter

- ¹ Er zijn diverse mogelijkheden om extra analyses mee te nemen, dit hangt sterk af van het soort water, hoe men in contact komt met water en wat de eventuele verontreinigingsbronnen zijn.
- ² Ook als men voldoet aan de normen voor zwemwater is al een gezondheidsrisico en lopen deelnemers meer kans op ziek te worden dan mensen die niet meedoen (meestal relatief milde klachten). De zwemwaterrichtlijn gaat uit van ongeveer 3 maal hoofd onder water, bij meer contact met water of een kwetsbare groep is een lagere advieswaarde wenselijk.

Waterveiligheid

Het eerder gegeven schema gaat in op de gezondheidsrisico's van contact met verontreinigd water. De veiligheid van de locatie van het evenement is natuurlijk ook van belang, maar veel van deze aspecten zijn al onderdeel van een reguliere evenementenvergunning. De extra veiligheidsaspecten van belang bij evenementen in, op, rondom en met water zijn weergegeven in onderstaand schema (Figuur 3) en verder uitgewerkt in bijlage D.



Figuur 3
Waterveiligheid.

Water en modder

Hieronder wordt een lijst met relevante aspecten bij evenementen met water weergegeven. Per aspect is een aparte bijlage opgenomen waar dit aspect nader wordt uitgewerkt.

Bij een evenement spelen naast waterkwaliteit en waterveiligheid natuurlijk ook andere aspecten, zoals bv aanwezigheid van toiletten, drinkwater, toegankelijkheid voor verkeer en geluidsoverlast. Deze zijn normaliter opgenomen in het 'reguliere' evenementenbeleid en -vergunning. Deze handreiking geeft alleen invulling aan de extra aspecten van belang bij contact met water of modder.

Aspect	Omschrijving	Bijlage
0 (Evenementen) Vergunning nodig?	Er zijn gemeentelijke en landelijke afspraken over wanneer een evenement vergunningsplichtig is.	A
0 Mate van contact met water	Is er contact met water mogelijk en zo ja, is dat via inslikken, inademen, met huid, ogen en/of oren?	B
0 Waterkwaliteit	Verontreinigingsbronnen, ecologie en hydrologie	C
0 Waterveiligheid	Diepte, temperatuur, zwerfvuil in water, enz.	D
0 Milieueffecten evenement	Is er (blijvende) schade aan de omgeving en/of ecologie veroorzaakt door evenement?	E
0 Bruikbare tools en protocollen		F

De bijlagen kunnen worden uitgebreid met bijvoorbeeld een logboek of een communicatieschema. Laat het ons weten indien u ideeën of voorbeelden heeft voor aanvullingen. In een volgende versie kunnen wij hier verwijzingen naar of een voorbeeld voor opnemen. Vanzelfsprekend zijn ook uw suggesties voor aanvullingen en verbeteringen van de nu beschikbare bijlagen welkom.

Concept: eerste aanzet. Opmerkingen en aanvullingen welkom

2018: Testjaar

Deze concepthandreiking is een eerste aanzet en zal waarschijnlijk *niet* volledig en uitputtend zijn. Daarom zijn er per aspect bijlagen opgenomen, die per stuk geactualiseerd kunnen worden. In 2018 is de opzet om deze te gebruiken en te verbeteren. Op- en/of aanmerkingen, verbeteringen of andere punten kunt u aan ons kenbaar maken via: imke.leenen@stowa.nl. Deze worden zo goed mogelijk in een nieuwe versie eind 2018 meegenomen.

© 2018 Stichting RIONED en STOWA

Teksten en figuren uit dit rapport mogen alleen worden overgenomen met bronvermelding.

Disclaimer

Deze handreiking is een hulpmiddel om initiatiefnemers en organisatoren van evenementen te ondersteunen bij hun keuzes. De eindverantwoordelijkheid bij een evenement blijft te allen tijde bij de initiatiefnemer/organisator van het evenement.

auteur

Imke Leenen (H2Oké Water & Gezondheidsadvies)

begeleidingscommissie

Dit afwegingskader is tot stand gekomen met medewerking van een begeleidingscommissie bestaande uit vertegenwoordigers van waterschappen, gemeenten, GGDen en provincies: Waterschap de Dommel (H. Tamerus), Gemeente Groningen (A.J. Jansma, D.Krijt), Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard (J. van Tent), Waternet (L. Hersbach), GGD Rotterdam (M. van Dirven), Gemeente Utrecht (E. Rebergen), Inter Provinciaal Overleg (B. Hamer, J. van Druten), STOWA/Stichting RIONED (A.J. Palsma)

datum

juli 2018

opdrachtgever

STOWA/Stichting RIONED

E-mailadres

Imke.leenen@stowa.nl

omslagfoto

iStock

lay-out

Vormgeving Studio B, Nieuwkoop

vormgeving

gaw ontwerp+communicatie b.v., Wageningen

druk

DPP, Houten

rapportnummer

2018-W-01

Concept: eerste aanzet. Opmerkingen en aanvullingen welkom



Deze concepthandreiking is een eerste aanzet en zal waarschijnlijk niet volledig en uitputtend zijn. In 2018 is de opzet om deze te gebruiken en te verbeteren. Op- en/of aanmerkingen, verbeteringen of andere punten kunt u aan ons kenbaar maken via: imke.leenen@stowa.nl. Deze worden zo goed mogelijk in een nieuwe versie eind 2018 meegenomen.